

Μιά σκηνή από τις «Εκκλησιάζουσες» κατά σκηνοθεσία Νίκου Χουρμουζιάδη.

Θεατρικές παραστάσεις

Αριστοφάνη, «Εκκλησιάζουσες», από την Πειραματική σκηνή της «Τέχνης»

Προτελευταίο στη σειρά των έργων του Αριστοφάνη που σώθηκαν, οι «Εκκλησιάζουσες», έχουν σαν βασικό θέμα μία ακόμη ουτοπία, την κατάκτηση της εξουσίας της Αθήνας από τις γυναίκες, τη φορά αυτή, όμως, όχι με ένα ζωτικής σημασίας στόχο (όπως την επίτευξη ειρήνης με το σχέδιο μιάς Λυσιστράτης), αλλά με στόχο ένα όνειρο: την κοινοκτημοσύνη που θα φτάσει μέχρι τόν έρωτα. Η πόλη θα διοικηθεί από τις γυναίκες που θα διακηρύξουν ότι όλα θα είναι κοινά, ακόμη και οι έραστές. Δεινοπαθημένη πιά η Αθήνα από τόν πελοποννησιακό πόλεμο, πικραμένη από την ήττα της, έχει ανάγκη τό λόγο και τό πνεύμα του Αριστοφάνη για νά έκφραστεί ό καημός για κάποια σωστότερη κατανομή του πλούτου, αλλά και έναν έρωτικό εϋδαιμονισμό, ένα ξέδωμα. Είναι χαρακτηριστικό πώς η σάτιρα του δημιουργού των «Αχαρνέων», για πρόσωπα πολιτικά έμφανίζεται μειωμένη και άπαλότερη, απ' ότi προηγουμένως, κι ότi η σάτιρά του κατευθύνεται σ' ένα θέμα πιό δεμένο με καημούς της καθημερινής ζωής. Συντηρητικός ό Αριστοφάνης (όσο συντηρητικός μπορεί νά είναι ένας δραματουργός ή κωμωδιογράφος) δέν υποστηρίζει με σθένος την πρώιμη αυτή διακήρυξη κοινοκτημοσύνης, αλλά περισσότερο όνειρεύεται τί θα συνέβαινε σέ μιά τέτοια περίπτωση.

Η παράσταση που σκηνοθέτησε ό Νίκος Χουρμουζιάδης, έθεσε ένα μέτρο σωστό στό κωμικό στοιχείο, προσέδωσε ένα κλίμα που προσιδιάζει σέ μιά ιστορία που αναφέρεται σέ άστους και έντυσε την παράστασή του με δυτικής προέλευσης φινέτσα. Είναι πιά συνηθισμένοι και άποδεκτοί, προκειμένου για τόν Αριστοφάνη, οι άναχρονισμοί, ιδιαίτερα στό ένδυματολογικό μέρος (υπάρχει τό προηγούμενο του Εϋαγγελάτου και λιγότερο του Σολομού) και έτσι οι «Εκκλησιάζουσες» της «Πειραματικής σκηνής» με τις δυτικές νεοκλασικές φορεσιές των άνδρών ή και τό ντύσιμο των γυναικών, δέν έκπλήσσουν. Από την άλλη μεριά, ό Χουρμουζιάδης θέλησε νά χωρίσει τό ρόλο της Πραξαγόρας στά τέσσερα, τό ίδιο και του Βλέπυρου, με την έννοια (ίσως), ότi όλοι οι πολίτες και οι πολίτισσες έχουν τούς ίδιους καημούς και τά ίδια προβλήματα. Χωρίς νά είναι πρωτότυπη ή λύση, είναι ώστόσο καλοστημένη όσο και άν άποδυναμώνει τή σημαντικότητα κάποιων προσώπων του άρχικού κειμένου. Η κοινοκτημοσύνη του Χουρμουζιάδη στους ρόλους προεκτείνει, ίσως, τό κήρυγμα κοινοκτημοσύνης του ποιητή και, όπωσδήποτε, κάνει τό έργο πιό κινητικό. Η παράσταση των «Εκκλησιαζουσών», είχε ήθος και μέτρο, που επιβάλλεται σ' έναν σκηνοθέτη, ό όποιος νιώθει τις εϋθύνες του σαν καθηγητής της άρχαίας φιλολογίας στό πανεπιστήμιο, έχασε όμως σέ ρυθμό θεατρικής πράξης. Ο θεατής είχε κάπου την αίσθηση ότi όλες οι σκηνές παρατραβούσαν και κινδύνευαν νά γίνουν βαρετές. Τις έσωζε μέχρι ένα σημείο τό ραφινάτο γούστο του σκηνοθέτη και των συνεργατών του (στά κοστούμια, στή μουσική και στήν κίνηση).

Μέ τούς ήθοποιούς της «Πειραματικής σκηνής», υπάρχει ένα πρόβλημα: τό γυναικείο δυναμικό είναι πιό ταλαντούχο και πιό έμπειρο. Αυτό τόν σκόπελο έπρεπε νά αντιμετώπισει ό σκηνοθέτης και έκανε ό,τι μπορούσε. Αλλά υπάρχουν και μερικά στοιχεία που δέν μπολιάζονται με τίποτε. Ετσι, μοιραία ξεχώρισαν στήν παράσταση ή Σοφία Φιλιππίδου, ή βασική, θά λέγαμε, Πραξαγόρα, που έχει μιά πηγαία αίσθηση του κωμικού αλλά και κάποια τάση νά επαναληφθεί. Θά ξεχωρίσω ακόμη τή Λένα Σαββίδου σαν γριά, που παρωδώντας τή Σαπφώ Νοταρά, πέτυχε τόν καλύτερο μέχρι τώρα ρόλο της. Από τις υπόλοιπες κοπέλες πρέπει νά ξεχωρίσει κανείς τή Τζένη Σκαρλάτου πρώτα και μετά την Εφη Σταμούλη και τή Θάλεια Σκαρλάτου. Ο Κίμων Ρηγόπουλος ήταν καλύτερος σαν νέος, ενώ ό Χρήστος Αρνομάλλης, επανέλαβε γνωστούς έρμηνευτικούς του τρόπους. Επαιζαν ακόμη, οι Τζένη Σκαρλάτου, Μένη Κυριάκογλου, Θόδωρος Τεκνεσιδής, Ανδρέας Νάτσιος και Κώστας Ζαχαράκης, που τραγουδάει σωστά και όμορφα. Τό σκηνικό του Απόστολου Βέττα απλό και λειτουργικό, τά κοστούμια της Ιωάννας Μανωλεδάκη καλύτερα από κάθε προηγούμενη φορά με κάποιες αντίρρήσεις για τό βαρύ φόρτωμα των κοστούμιών των γριών. Η μουσική του Ηρακλή Πασχαλίδη τις πιό πολλές φορές καλή και έναρμονισμένη στό ύφος της παράστασης. Ο Βασίλης Λάγγος έκανε σωστή δουλειά στήν κίνηση και ή μουσική διδασκαλία της Αίγλης Χαβά-Βάγια έπιμελημένη. Μένει ή μετάφραση: ό Βολανάκης, έχει τό δικό του τρόπο νά περνάει τό κείμενο στον κόσμο με άνεση, αντικατέστησε τις άθυροστομίες με υπαινιγμούς και κάποτε υπέστη μικρο-επεμβάσεις του συγκροτήματος που χρησιμοποιεί τώρα τό κείμενό του. Γενικά, μιά παράσταση θετική για τις αριστοφανικές παρουσιάσεις, που θά την ήθελε κανείς ίσως με έντονότερο ρυθμό και μιά ιδιάζουσα προσωπικότητα ή έστω, με πιό υποστηριγμένη τή γραμμή που πίστεψε και άκολούθησε ό σκηνοθέτης της.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

Μακεδονία

Με το στανιό
παλιά! είπε ο Μητ
λογοδιάρροιος, π
υπηρεσίες που π
κά κι έπιστημονικ
-Θά μείνεις;
-Αύριο πρέπει
Η φωνή του
άγνωριστος από τ

25/7/84
6. 7

θυμηθούμε τ
έναν Μητσάκης
ας του και τις
ς. Ολο βιογραφι-

ένώ είχε γίνει
τόν έβλεπε στο